

8. Лучин, В. О. Конституция Российской Федерации. Проблемы реализации / В. О. Лучин. - М. : Юнити-дана, 2002. - 687 с.
9. Маліновський, В. Я. Державне управління : навч. посіб. / В. Я. Маліновський. - Луцьк : Вежа, 2000. - 558 с.
10. Мельник, О. В. Конституційно-правова відповідальність вищих органів державної влади : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Мельник О. В. - К., 2000. - 18 с.
11. Теория государства и права : курс лекций / под ред. Н. И. Матузова, А. В. Малько. - М. : Юристъ, 1997. - 627 с.
12. Шаповал, В. М. Вищі органи сучасної держави. Порівняльний аналіз / В. М. Шаповал. - К. : Програма-Л, 1995. - 136 с.
13. Шаповал, В. М. Перспективи розвитку науки конституційного права в Україні / В. М. Шаповал // Право України. - 1996. - № 9. - С. 49 - 53.
14. Эсмен, А. Общие основания конституционного права / А. Эсмен ; под ред. М. М. Ковалевского. - М. : Изд. К. Т. Солдатенкова, Типо-литография В. Рихтер, 1898. - 420 с.

Олексієно А.С., студент юридично-психологічного факультету НАВС *Науковий керівник*: Заяць Н.В., доктор юридичних наук, доцент

Громадянство України, як основний елемент правового статусу людини

Важливим структурним елементом правового статусу особи є громадянство - стійкий політико - правовий зв'язок людини з державою, у відповідності до якого на неї розповсюджується суверенна державна влада як у межах держави, так і поза нею. На сучасному етапі розбудови України як демократичної, соціальної, правової держави дедалі більшого значення набувають проблеми прав і свобод людини, взаємовідносин особи і держави. Одним з основних прав людини є право на громадянство. Саме громадянство є тією підставою, яка дає особі, що має статус громадянина, можливість володіти повним комплексом прав, свобод і виконувати обов'язки, закріплені законодавством певної держави.

Громадянство створює єдині взаємні права та обов'язки для людини і держави. Саме з ним пов'язані найсуттєвіші наслідки для обох сторін - обсяг прав, обов'язків і відповідальності держави та громадянина.

Громадянство є також виявом суверенітету держави, оскільки остання має право-самостійно вирішувати питання, хто може бути її громадянином. Від того, як будуть урегульовані в державі питання громадянства, багато в чому залежить стабільність та безпека суспільства.

Громадянство в Україні регулюється Конституцією, Законом України «Про громадянство України» і прийнятими відповідно до них законодавчими актами України.

Громадянство України - це стійкий, необмежений у просторі правовий зв'язок фізичної особи з Українською державою, заснований на юридичному визнанні державою цієї особи громадянином України, внаслідок чого особа і держава набувають взаємних прав і обов'язків в обсязі, передбаченому Конституцією та законами України [1, с. 73].

Статні 1 Закону України «Про громадянство України» дає таке визначення поняття громадянства: «Громадянство - це постійний правовий зв'язок особи з державою, який знаходить своє вираження в їх взаємних правах і обов'язках [2, с. 3].

На нашу думку, це трактується так:

- громадянство - це правовий зв'язок громадянина і держави, тобто їх взаємні права і обов'язки, що визначаються правовими нормами;

- це постійний зв'язок, що існує між особою і державою протягом всього часу, доти, доки особа є громадянином цієї держави, при цьому цей зв'язок існує не тільки в межах кордону, але і коди громадянин знаходиться за межами держави;

- змістом зв'язку є взаємні права та обов'язки громадянина і держави. Це означає, що громадянство існує як правове відношення, де громадянин і держава мають взаємні права та обов'язки.

Законодавство України виходить з того, що це двосторонній зв'язок, який може припинитися тільки у встановленому законом порядку і за наявності відповідних умов не в однієї, а в обох сторін.

На нашу думку, стійкість правового зв'язку - одна з характерних рис громадянства України. Тобто цей правовий зв'язок не змінюється й не послаблюється від того, що громадянин виїжджає за межі своєї держави. Громадянство не змінюється під впливом зовнішніх факторів. Для набуття чи зміни громадянства необхідні дії як певної особи, так і держави.

Громадянином держави особа є не в силу того, що проживає на її території, а внаслідок існування між особою і державою певних правових зв'язків [3, с. 342].

Громадянство, як суб'єктивне право людини, визнається в Україні невід'ємним правом людини. І в цьому плані законодавство про громадянство України виходить з вимог міжнародно-правових стандартів забезпеченням прав та свобод людини.

Термін «громадянство» можна розглядати і як правовий інститут, тобто як сукупність правових норм, що охоплюють специфічну сферу суспільних відносин між особою і державою. За характером та значенням цей інститут має конституційний характер.

Для того, щоб вирішити питання про місце інституту громадянства в системі конституційного права необхідно звернутися до Конституції України та чинного законодавства України.

Так, у статті 4 першого розділу Конституції України зазначається: «в Україні існує єдине громадянство» [4, с. 4]. Також про громадянство йдеться і у другому розділі Конституції, який закріплює права, свободи та обов'язки людини й громадянина. Підстави набуття і припинення громадянства України

визначаються Законом України «Про громадянство України».

Громадянство України забезпечує широке коло прав і свобод у різноманітних сферах життя. Так, згідно із чинним законодавством України, громадяни України мають право брати участь у керівництві державними справами шляхом участі у виборах та у всеукраїнському й місцевих референдумах. Громадяни України наділені також іншими, не менш важливими правами й свободами і мають право вимагати від держави захисту своїх прав. Так, дипломатичні представництва та консульські установи України зобов'язані вживати заходів для забезпечення громадянам України можливості користуватися в повному обсязі правами, наданими їм законодавством країни перебування, міжнародними договорами, учасниками яких є Україна і держава перебування, у встановленому законодавством порядку захищати їхні інтереси, що охороняються законом, а в разі необхідності - вживати заходів для поновлення порушених прав громадян України [5, с. 43].

Основним документом, який підтверджує громадянство України, є паспорт громадянина України, а для осіб віком до 16 років - свідоцтво про Народження.

Отже можна зробити висновок, що проблема громадянства винятково важлива як для науки конституційного права України, так і для практичної державно- правової діяльності. Громадянство є однією з істотних ознак державного суверенітету, а у суверенітеті Української держави, у свою чергу, міститься джерело існування й розвитку громадянства України.

Список використаних джерел

1. Юридична енциклопедія./За ред.. Шемшученко В. С. - т. 1. - К., 1998. - 669 с.
2. Закон України про громадянство України. - К., 2006. - 134 с.
3. Байрачна Л. К., Журавський В. С., Колісник В. П. Конституційне право України: Підруч./ За ред.. Ю. М. Тодика, В. С. Журавського. - К.: Ін Юре, 2002. - 542 с.
4. Конституція України - К., 2007. - 56 с.
5. Мелашенко В. Ф. Основи конституційного права України. - К.: Вентурі, 1995. - 372 с.